

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Міжнародний економіко-гуманітарний університет
імені академіка Степана Дем'янчука

Затверджено Вченою радою МЕГУ
ім. акад. С. Дем'янчука
Протокол № 4 від 24.11.2016 р.
Голова Вченої ради
_____ проф. Дем'янчук А. С.

ПОЛОЖЕННЯ
«ПРО ПРОТИДІЮ ПЛАГІАТУ В УНІВЕРСИТЕТІ»

ЗМІСТ

1. Загальні положення.....	3
2. Визначення понять.....	3
3. Профілактика плагіату у навчальному процесі.....	4
4. Порядок застосування системи «Антиплагіат».....	4
5. Вимоги до електронного варіанту письмової роботи.....	5
6. Критерії оцінювання плагіату в документах.....	5
7. Відповідальність за плагіат.....	5
8. Порядок подання апеляції та її розгляду.....	7
9. Прикінцеві положення.....	7
Додаток 1.....	8

1. Загальні положення

1.1. Відповідно до п. 3 ст. 32 Закону України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 р. № 1556-VII, вищі навчальні заклади зобов'язані: 1) вживати заходів, у тому числі шляхом запровадження відповідних новітніх технологій, щодо запобігання та виявлення *академічного плагіату* в наукових роботах наукових, науково-педагогічних, педагогічних, інших працівників і здобувачів вищої освіти та притягнення їх до дисциплінарної відповідальності.

Виходячи із зазначеного та відповідно до положень Цивільного кодексу України, Закону України «Про вищу освіту», Закону України «Про авторське право і суміжні права» та Статуту Міжнародного економіко-гуманітарного університету імені академіка Степана Дем'янчука, з метою запобігання поширення плагіату в письмових роботах викладацького складу, докторантів, аспірантів, здобувачів наукового ступеня та студентів-випускників (зокрема кваліфікаційних робіт магістра, спеціаліста та бакалавра) усіх форм навчання; розвитку навичок коректної роботи із джерелами інформації; дотримання вимог наукової етики та поваги до інтелектуальних надбань; активізації самостійності та індивідуальності при створенні авторського твору і відповідальності за порушення загальноприйнятих правил цитування – розроблено Положення «Про протидію плагіату в університеті» (далі – Положення).

2. Визначення понять

2.1. *Плагіат* – оприлюднення (опублікування), повністю або частково, чужого твору під іменем особи, яка не є автором цього твору (ст. 50 Закону України «Про авторське право і суміжні права»).

2.2. *Плагіат академічний* – оприлюднення (частково або повністю) наукових результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження та/або відтворення опублікованих текстів інших авторів без відповідного посилання (п. 6 ст. 69 Закону України «Про вищу освіту»).

2.3. *Автор* – фізична особа, яка своєю творчою працею створила твір.

2.4. *Твір* – загальний термін для позначення результату творчої діяльності людини у науковій, літературній і художній сферах, який представлений на паперових носіях та в електронному вигляді, у тому числі в мережі Інтернет.

2.5. *Цитата* – порівняно короткий уривок з літературного, наукового чи будь-якого іншого опублікованого твору з обов'язковим посиланням на його автора і джерела цитування, іншою особою у своєму творі з метою зробити зрозумілішими свої твердження або для посилання на погляди іншого автора в автентичному формулюванні.

2.6. *Види плагіату:*

1) *копіювання інформації іншого автора* та видання роботи за свою без оформлення цитування;

2) *дослівне копіювання чужої роботи* у свою без належного оформлення цитування;

3) *парафраза (перайт)* – переказ своїми словами тексту іншого автора, зміст якого полягає в заміні слів та знаків;

4) *компіляція* – процес написання твору, наукової праці на підставі чужих матеріалів без самостійного дослідження та опрацювання джерел.

3. Профілактика плагіату у навчальному процесі

3.1. Відповідно до ч. 6 ст. 69 Закону України «Про вищу освіту» вищі навчальні заклади здійснюють заходи із запобігання *академічному плагіату* – оприлюдненню (частково або повністю) наукових результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження та/або відтворенню опублікованих текстів інших авторів без відповідного посилання.

3.2. З метою стимулювання викладацького складу, докторантів, аспірантів, здобувачів наукового ступеня та студентів-випускників усіх форм навчання до самостійного виконання письмових робіт:

- накази про затвердження тем письмових робіт а також виконані письмові роботи, перед їх захистом, оприлюднюються на офіційному Веб-сайті університету;
- захист письмових робіт проводиться публічно;
- кращі письмові роботи підлягають обговоренню на наукових конференціях та подаються до публікації в університетських та інших наукових виданнях;
- кращі письмові роботи заслуховуються на засіданнях наукових студентських гуртків, товариств молодих вчених, круглих або дискусійних столів;
- доповіді щодо виконаних письмових робіт заслуховуються на засіданнях кафедр, на яких виконувалася робота.

3.3. Профілактика плагіату в університеті здійснюється шляхом:

- затвердження та видання Методичних рекомендацій з уніфікованим визначенням вимог щодо належного оформлення посилань на матеріали, використані у письмових роботах;
- проведення на факультетах та кафедрах університету спеціальних занять з основ наукового письма та дослідницької роботи, з акцентуванням уваги на коректному використанні у письмових роботах інформації з інших джерел та уникнення плагіату, правила опису джерел та оформлення цитувань;
- розміщення цього Положення на офіційному Веб-сайті Міжнародного економіко-гуманітарного університету імені академіка Степана Дем'янука.

3.4. Науковим керівникам і консультантам в обов'язковому порядку ознайомлювати з цим Положенням студентів, аспірантів, докторантів і здобувачів та на всіх етапах виконання наукових робіт контролювати і попереджувати факти плагіату.

4. Порядок застосування системи «Антиплагіат»

4.1. На кафедрах університету призначаються особи, **відповідальні** за перевірку письмових робіт системою «Антиплагіат» з числа науково-педагогічних працівників, які мають наукові ступені.

4.2. При поданні на кафедру письмової роботи, викладачі, докторанти, аспіранти, здобувачі наукового ступеня та студенти-випускники усіх форм навчання, письмові роботи яких підлягають перевірці системою «Антиплагіат», заповнюють і підписують заяву за встановленою формою (Додаток 1).

Заявою підтверджується:

- 1) факт відсутності в письмовій роботі запозичень з друкованих та електронних джерел третіх осіб, не підкріплених відповідними посиланнями;

2) інформованість про можливі санкції у випадку виявлення плагіату. Відмова у належному заповненні та підписанні заяви автоматично тягне за собою не допуск письмової роботи до захисту, або ненадання рекомендації кафедри про допуск наукової публікації до друку.

4.3. **Відповідальні на кафедрах** за перевірку письмових робіт системою «Антиплагіат» ознайомлюють осіб, які виявили зацікавленість у перевірці їхніх робіт на плагіат, з цим Положенням, реєструють роботи та повідомляють зацікавленим особам електронну адресу оператора університету, на яку повинен направлятися електронний варіант роботи (без списку використаних літературних джерел та додатків) для перевірки.

4.4. Результати перевірки поданих письмових робіт на плагіат оператори університету, які будуть супроводжувати їхню безпосередню перевірку, передають особам **відповідальним в університеті**, які при отриманні позитивного висновку, за своїм підписом видають зацікавленим особам довідки про відсутність в їхніх роботах встановленого цим **Положенням** перевищення відсотка збігу інформації за встановленою формою (Додаток 2).

Висновки видаються через 5 днів після направлення електронного варіанта роботи оператору, який буде супроводжувати її безпосередню перевірку на плагіат.

Копії всіх висновків про наявність у перевірених письмових роботах збігу інформації, що перевищує встановлений цим Положенням відсоток, **відповідальні в університеті** за видачу довідок про перевірку письмових робіт на плагіат передають проректору з наукової роботи.

4.5. Висновки про перевірку письмових робіт на плагіат додаються до письмових робіт при їх здачі чи захисті.

5. Вимоги до електронного варіанту письмової роботи

5.1. Перевірка документів на наявність плагіату проводиться для електронних варіантів, поданих у форматах: doc (Word 97 – Word 2003) та docx (Word 2007). Письмова робота вводиться повністю, починаючи з титульного аркушу і включно з висновками (без списку використаних літературних джерел та додатків).

6. Критерії оцінювання плагіату в документах

6.1. Максимальний збіг інформації у кваліфікаційних роботах на здобуття ступенів вищої освіти «Магістр» та «Бакалавр» не повинен перевищувати 40 %.

6.2. Максимальний збіг інформації у кваліфікаційних роботах на здобуття ступеня вищої освіти «Доктор філософії» не повинен перевищувати 20 %.

7. Відповідальність за плагіат

7.1. Викладачі, докторанти, аспіранти, здобувачі наукового ступеня та студенти (зокрема щодо написання кваліфікаційних робіт на здобуття ступеня вищої освіти «Магістр» та «Бакалавр») усіх форм навчання несуть відповідальність за подання своєї науково-дослідницької роботи для перевірки системою «Антиплагіат» у порядку визначеному цим Положенням.

7.2. Науковий керівник (науковий консультант) несе відповідальність за перевірку роботи у встановлені терміни, прийняття рішення про доопрацювання та повторну перевірку її на плагіат, а також про допуск письмової роботи до захисту.

7.3. Виявлення факту академічного плагіату (компіляції) у письмових роботах можливе на етапі їх представлення вченому секретареві, в редакційну колегію або для розгляду на засіданні Вченої ради з метою рекомендації до друку – для наукових робіт (монографія, підручник, навчальний посібник, стаття, тези, препринт тощо); на етапі розгляду на засіданні кафедри творів викладачів, що вимагають ухвалення кафедри; на етапі подання студентських робіт (кваліфікаційні роботи на здобуття ступенів вищої освіти «Магістр» та «Бакалавр») на кафедрі.

7.4. Особа, яка виявила академічний плагіат (компіляцію) у вже опублікованих творах, що є науковими роботами (монографія, підручник, навчальний посібник, стаття, тези, препринт, дисертація і т.д.), службовою запискою повідомляє про це проректора з наукової роботи.

7.5. Науковий керівник, який отримав інформацію про низький відсоток оригінальності у творах студента (кваліфікаційні роботи на здобуття ступенів вищої освіти «Магістр» та «Бакалавр») попереджає про це автора і виносить рішення про недопуск роботи до захисту та відправку матеріалів на доопрацювання або про видачу нового варіанта завдання, а у разі незгоди автора – інформує службовою запискою декана факультету, на якому навчається студент.

7.6. Несамостійно виконані роботи студентів не можуть бути позитивно оцінені та допущені до захисту.

7.7. У випадку використання запозиченого матеріалу без посилання на автора або джерело запозичення, робота знімається з розгляду незалежно від стадії її розгляду без права захисту.

7.8. Виявлення двох і більше фактів плагіату (компіляцій) у творах докторантів, аспірантів, здобувачів наукового ступеня може бути підставою для їх виключення з докторантури (аспірантури) чи відкріплення здобувача від кафедри.

7.9. Виявлення фактів плагіату (компіляцій) в осіб викладацького складу може бути враховано при продовженні дії контракту.

7.10. Встановлення фактів плагіату (компіляцій) в уже опублікованих творах докторантів, аспірантів, здобувачів наукового ступеня є підставою для заборони автору включати такі твори у перелік своїх науково-методичних публікацій.

7.11. Відповідно до правил встановлених ч. 6 ст. 6 ЗУ «Про вищу освіту» до захисту допускаються дисертації (наукові доповіді), виконані здобувачем самостійно. Виявлення в поданій до захисту дисертації (науковій доповіді) академічного *плагіату* є підставою для відмови у присудженні відповідного наукового ступеня.

Виявлення академічного *плагіату* у захищеній дисертації (науковій доповіді) є підставою для скасування рішення спеціалізованої вченої ради про присудження наукового ступеня та видачу відповідного диплома. Якщо дисертація (наукова доповідь), в якій виявлено академічний *плагіат*, була захищена у постійно діючій спеціалізованій вченій раді, науковий керівник (консультант), офіційні опоненти, які надали позитивні висновки про наукову роботу, та голова відповідної спеціалізованої вченої ради позбавляються права брати участь у роботі спеціалізованих вчених рад строком на два роки, а вищий навчальний заклад (наукова установа) позбавляється акредитації відповідної постійно діючої спеціалізованої вченої ради та права створювати разові спеціалізовані вчені ради строком на один рік. Якщо дисертація (наукова доповідь), в якій виявлено академічний *плагіат*, була захищена у разовій спеціалізованій вченій раді, науковий керівник, члени цієї ради та офіційні опоненти, які надали позитивні висновки про наукову роботу, позбавляються права

брати участь у роботі спеціалізованих вчених рад строком на два роки, а вищий навчальний заклад (наукова установа) позбавляється права створювати разові спеціалізовані вчені ради строком на один рік.

Скасування рішення спеціалізованої вченої ради про присудження наукового ступеня у разі виявлення академічного *плагіату* здійснюється Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти за поданням Комітету з питань етики у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України, та може бути оскаржене відповідно до законодавства.

8. Порядок подання апеляції та її розгляду

8.1. У випадку незгоди з отриманою інформацією щодо виявлення факту плагіату (компіляцій) у творі, автор має право у триденний термін з моменту виявлення подати письмову апеляційну заяву на ім'я проректора з наукової роботи.

8.2. Для розгляду апеляційної заяви студента створюється апеляційна комісія, персональний склад якої формується розпорядженням проректора з наукової роботи з найбільш досвідчених та авторитетних викладачів відповідних кафедр (загальний склад не менше 3 і не більше 5 осіб).

8.3. Для розгляду апеляційної заяви викладача, докторанта, аспіранта, здобувача створюється апеляційна комісія із числа провідних викладачів відповідного факультету та інших провідних викладачів за спеціальністю особи, що подала апеляцію.

8.4. Голова апеляційної комісії проводить засідання у тижневий термін з моменту виходу розпорядження проректора з наукової роботи про створення апеляційної комісії. Про дату та час проведення засідання заявник попереджається щонайменше за два дні. Якщо заявник не з'являється на засідання апеляційної комісії, питання розглядається за його відсутності.

8.5. У випадку необхідності отримання додаткової уточнюючої інформації засідання апеляційної комісії може проводитись у кілька етапів з розривом не більше трьох робочих днів.

8.6. Сумніви, що виникають у членів апеляційної комісії, трактуються на користь особи, робота якої розглядається апеляційною комісією.

8.7. За результатами засідання апеляційна комісія формує висновки, які підписує голова апеляційної комісії, її члени та заявник, зазначаючи «З висновками апеляційної комісії погоджуюся (або не погоджуюся)». Висновки апеляційної комісії зберігаються впродовж року:

- щодо академічного плагіату (компіляцій) у творах студентів – у деканаті;
- щодо академічного плагіату (компіляцій) у творах викладачів, докторантів, аспірантів, здобувачів – у науково-дослідній частині університету.

Після закінчення зазначеного вище терміну висновки апеляційної комісії передаються в архів університету.

9. Прикінцеві положення

9.1. Положення набуває чинності з моменту його затвердження Вченою радою університету та наказом ректора.

ЗАЯВА

щодо самостійності виконання письмової роботи

Я, _____, який працює (навчається) на посаді
(Прізвище, ім'я, по батькові)

(вказати посаду для осіб викладацького складу), докторант, аспірант, здобувач наукового ступеня (вказати науковий ступінь та спеціальність), студент випускник (магістратури, бакалаврату) (вказати спеціальність та кафедру) заявляю, що моя письмова робота (вказати на здобуття якого ступеня вищої освіти представляється робота) виконана на тему «_____» (назва роботи), представлена у «_____» (спеціалізовану вчену раду, державну екзаменаційну комісію і т.д.) для публічного захисту, виконана самостійно і в ній не міститься елементів плагіату. Всі запозичення з друкованих та електронних джерел, а також із захищених раніше дослідницьких робіт, кандидатських і докторських дисертацій мають відповідні посилання.

Я ознайомлений (а) з діючим положенням «Про протидію плагіату в університеті», згідно якого виявлення плагіату є підставою для відмови в допуску письмової роботи до захисту та застосування дисциплінарних заходів.

Дата

Підпис